

Retoursysteem voor kunststof zuivelverpakking

Er zijn weinig voorbeelden van kunststof consumentenverpakkingen die na gebruik weer worden ingezameld en gerecycled. Een aantal biologische zuivelfabrikanten ('Waddenzuivel') heeft bij 350 natuurvoedingswinkels een statiegeldloos retoursysteem opgezet voor kunststof kwarkpotjes. Het systeem is in 2004 operationeel geworden. De eerste resultaten zijn hoopvol.

In de eerste drie kwartalen is ongeveer 1300 kilo aan potjes retour gekomen.

De consument is gewend om kunststofverpakking bij het restafval te gooien. Centrale vragen bij het opzetten van dit nieuwe systeem waren daarom hoe de consument zover te krijgen dat hij, zonder statiegeld te ontvangen, de kunststof potjes terugbrengt naar de winkel, hoe de winkel de potjes het beste kan inzamelen en hoe de potjes uiteindelijk terechtkomen bij een bedrijf dat het kunststof recyclet tot hoogwaardige producten. In opdracht van de Natuurvoeding Winkel Organisatie, Stichting de Waddengroep en de biologische zuivelfabrikanten werkte Adviesbureau Innovaders een logistiek concept uit en ontwikkelde een speciale inzamelunit voor in de winkel. Financiering van het project vindt plaats door Leader+, Stichting Doen en de provincie Noord-Holland.

Geselecteerd publiek

In dit concept gaat het om een consumentengroep die al bij natuurwinkels koopt en waarvan een redelijk milieubewustzijn verwacht mag worden. De campagne voor het inzamelsysteem richt zich dan ook vooral op dit aspect en maakt de consument erop attent dat hij op deze manier meewerkt aan een beter milieu. Daarnaast hoopt men de betrokkenheid van het publiek te vergroten door de opbrengst van de gerecyclede producten aan een goed doel te schenken, namelijk een project in Benin (West-Afrika). Behalve een ecologische link tussen de Waddenzee en de wetlands van Benin (veel Waddenvogels overwinteren er), is er ook een samenwerkingsverband ontstaan tussen Nederlandse en Beninese ondernemers met

als doel armoedebestrijding en duurzame ontwikkeling van de regionale economie. De dubbele doelstelling past goed bij het imago van de natuurvoedingswinkels.

Communicatie

Voor de winkeliers is het belangrijk dat het systeem hygiënisch is (de consument deponeert de potjes zelf in een speciale inzamelzak), geen financieel risico of administratieve rompslomp meebrengt (het is immers geen statiegeldsysteem) en weinig ruimte inneemt (de potjes zijn nestbaar). Daarnaast ondersteunt het systeem het imago van de winkel. De zuiveldistributeurs nemen de ingezamelde potjes mee terug naar een centraal punt, vanwaar ze naar een recyclingbedrijf in Noord-Brabant gaan. Daar worden ze geshredderd, gewassen en verwerkt tot een grondstof voor hoogwaardige producten. Behalve afspraken met de verschillende spelers in de keten, was een heldere en consistente communicatie met de consumenten van belang over de werkwijze en achterliggende doelen van het inzamelsysteem. Dit gebeurde via etiketten, een folder en verwijzing naar de internetsite. Nog belangrijker was de communicatie met de winkeliers, want zij hebben een belangrijke spilfunctie in het systeem.

Resultaten

In de eerste drie kwartalen is ongeveer 1300 kilo aan potjes retour gekomen. Dat komt overeen met circa 70.000 potjes ofwel 20 procent. In vergelijking met de doelstelling van staatssecretaris Van Geel (27 procent retour in 2005) scoort het systeem dus niet slecht.

De Waddengroep streeft echter naar een hoger percentage. Zwakke elementen die nog aangepakt moeten worden zijn de onbekendheid met het systeem, inzamelunits die nog niet overal in gebruik waren en natuurlijk de verleiding om de potjes gewoon in de vuilniszak te gooien.

Twintig winkels zijn gebeld over hun ervaringen tot nu toe. De reacties zijn overwegend positief, maar laten ook de nodige twijfels zien. Natuurwinkel De Aanzet: "De klanten waren in het begin wat aan het morren, maar zijn er onderhand gewend aan geraakt. Wel vraag ik me wel af of het effectief is, zoveel moeite voor zo weinig plastic." Een medewerker van Natuurwinkel De Oase: "Ik ben enthousiast over dit systeem. Onze klanten brengen de potjes graag terug. Omdat ze weten dat het hergebruikt gaat worden maar ook omdat er voor elk potje dat retour komt, een bedrag naar een goed doel gaat. Het enige probleem dat we hebben met het systeem is dat de retourbuis snel vol is in het weekend." Volgens een winkel in Midden-Nederland brengt alleen de "hardcore" de potjes terug. Intussen is een nieuwe campagne gestart die de consument en de winkelier nogmaals moet informeren en stimuleren. Ook worden extra buizen verspreid naar winkels waar het goed loopt. De Waddengroep hoopt dat het retoursysteem op den duur als voorbeeld kan dienen voor retoursystemen voor kunststof verpakkingen op grotere schaal. •

Gernout Erens

De heer G. Erens is werkzaam bij Innovaders, telefoon 020-386 87 02, www.innovaders.nl.